

BÁSNĚ Z ČASOPISŮ A SBORNÍKŮ

Soudruhům v městě

Bláto, bláto, bláto,

nakašlat na to:

v blátě se stále brodit,

umírat, děti rodit —

5 to vy to, soudruzi v městech, přece lepší máte,

suché chodníky a portály zlaté,

pestré ulice, výklady bohaté,

a co vy všechno ještě tam nemáte:

tramvaje, auťáky, plakátů křiky,

10 blýskavá světla a mosazné kliky

a kina, kina, kina,

toť věru písnička docela jiná

než naše.

Docela jiná kaše.

15 My o svých věcech neumíme řečnit.

A u nás ty všechny krásy nejdou uskutečnit.

A —

proč bychom vlastně dál vám to vyčítali,

sobě i vám do očí lhali,

20 když víme, že není to pravda.

Dav bude to mít, co jenom sám si dav dá.

A my víme, že se díváte na parádu docela cizí,

zrovna tak jako naše ruce do cizích stodol sklízí,

že chodíte okolo cizích výkladních skříní,

25 že vy jste my, my — ne lidé cizí a jiní,

— kde lány řípy jsou i kde jsou komíny čníci,

všickni jsme pro cizí blahobyť stejní námezdníci,

vy, dělníci z fabrik v městě,

do kterých chodíte po dlážděné cestě,

30 i my, dělníci z vesnických domků,

kterí chodíme do práce alejí stromků.

My všickni děláme pro jiné, třída chudá pro třídu
bohatou,

ale už nás žádné vlastenecké řeči nezmatou:

Pro všecky budou dělati všichni —

35 a proto každý hodně zhluboka dýchni

a zakřič, ať hlas náš všude se roznese:

Proletáři všickni, spojme se!

SE ŠIBENIČNÍM HUMOREM

Vlasatý malíř červenolící
s opilým štětcem, opilými barvami
usedl do chládku na silnici
a píše klikyhákami:

5 „Tu na Korsice se lacino žije,
každý si to tu pochválí,
v červenci, srpnu je tu sice malárie,
leč kopřivu mráz nespálí.

10 Za deset tisíc mizerných franků
koupíš tu barák s vinicí...
Pozdravuj národ jelimánků
a Prazdroj s bílou čepicí...!“

15 Tohleto slyšet, já a moje milá!
Zbledli jsme jako stěna hned.
Jak tomu dávno, co nás uchopila
bláznivá touha jinam odletět!

20 Československo je sice krásná země,
tu do chládku snadno se dostaneš,
žije tu rozšafné slovanské plémě
a konsolidace je tu též.

Leč prostřednost se brzy přejí,
jsme jiné krve ty a já;
horší se věci jinde dějí,
leč nikde se tak božsky nehajá.

25 Ostatně gusto je soukromou věcí,
nikdo nic na něm nezmění;
my zkrátka jen peníze, a sbohem, kleci!
Na horké korsické kamení!

30 Na jižním slunci si Korsika hová
v tom koutě Středoze­mního,
do Marseille blízko i na ostrovy
podnebí ještě víc jižního.

Španělsko, Afrika, kousíček cesty,
na tu bychom si snad vypsali,
35 Římem a takovými městy
bychom se ovšem nezdržovali...

Čtrnáct dní o tomhle všem víme,
čtrnáct dní jsme již nemocní,
čtrnáct dní marně přemýšlíme,
40 dvě horkých srdcí marně sní.

Mé milé blednou sametové líce,
já na srdci mám těžký cent...
Ten barák s vinicí na Korsice
koupí si prý pan prezident.

Než koturny své sedřeme až k zemi
a bosky loukou rozběhneme se,
než srdce prodere se iluzemi
a mozek bělmo pověr setřese,

5 než před skutečností se rdíme němi
za bludů proud, jenž mládí odnese,
než v dobrém projdeme se věky všemi,
před stromy zatoužíme po lese,

10 než konečně se lásce naučíme
a víme, že se nikdy nesmíříme
s tím, co až za hrob volá nenávist, —

je večer zde, a den se nenavráť.
Starými bludy mlád' si chvíli krátí.
A nade vším se chechtá dějin svist.

JIRŮMU MAHENOVĚ

Pojedme spolu dlouhou túrou dolů
k průzračné řece, k rybám stříbrným.
Anebo hore pozdravíme spolu
polonin stáda, ze salaší dým.

5 I setkati se na dalekém molu
můžeme spolu, kde nám zvoní rým.
Jsme kovkopové v modrém zlatodolu,
smíme-li nazvat okamžik jen svým.

10 Ať žijí ryby, brouci, hory, lesy!
Chytíme pstruha, zulíbáme vřesy.
Čert vezmi, pane, literaturu!

Čert vezmi na chvíli i politiku!
My doma pro jistotu nůž i dýku
necháme spát. A jdeme na túru.

BLAHOPŘÁNÍ

Přeji ti, drahá, přeji ti
ze srdce upřímného,
aby ti osud byl milostiv
a uchránil tě zlého.

5 Bys kvetla keřem růžovým
uprostřed ptáků a vůní
a zrcadlila se pohoda
ve zraku tvého tůni.

10 Také však bouře přeji ti,
jež zocelují duši,
bys měla pro vše jemný sluch,
k čemu jsou filistři hluchí.

15 Bys brzy unikla okovům,
jež na tvém mládí hřeší,
a volně, křepce, směle šla
životem, který těší.

20 Bys za horami a za moři
poznala krásu světa
a necítila ni na konec,
jak tíží člověka léta.

A konečně — láska je sobectví —
má plachá, sladká lani:
bys trochu radosti přijala
ze srdce mého, z mých dlaní.

Pohádka stará, napadla jsi
v mrazivé noci smutnému:
Žíznili lidé, repotaly hlasy.
Pomoziž lidu vyvolenému.

5 Udeřil skálu, vydala mu vodu,
a žíznivý lid pil...
V lednovou noc a nepohodu
zní žíznivého kvil...

10 I z tvrdé skály pramen tryskne,
když trpělivě za ním jdeš,
a ocel, chceš-li, jiskrou blýskne
pro ohník, jímž se zahřeješ.

15 Jen lidské srdce kamene i kovu
je tvrdší někdy, marně do něho
bušíš svou láskou zas a znovu...
Nemrazí noc jen smutného.

Rubíny nebo topasy,
tekuté zlato nebo krev,
zakletý vánek z oázy,
do cév se řinoucí ti zpěv,

5 můj severane šednoucí,
proč ti již nechutná ten mok?
Není tvé krvi žádoucí
ten horký poskok jeho slok?

Nechutná, chutná, kdož to ví;
10 pijeme na radost i žal.
Ty moje jižní cukroví,
mě skrze tebe mok ten jal.

Ty moje sladká vidino,
když v očích vzplá ti černý svit,
15 tu počnu myslet na víno,
ach pojďme pít, ach pojďme pít —

ty zmoudříš, zněžníš, zaplaneš
a rozpovídáš se mi snad...

Ach, slunce, palmy, Marakeš!

20 Jak mám pak víno strašně rád.

Dvacátého čtvrtého února třicet čtyři
přiletěli k nám letos potulní mušketyři.

Na polích i v sadech jsme byli ještě v peřinách,
převalovali jsme se pod sněhem v nepokojných snách.

5 Noční zmrazky se jízlivě blyštěly na silnici,
slunce mělo po ránu s nimi škaredou tahanici.

Byl to tedy svátek, veliká událost,
když mi na budku pod oknem usedl zelený host.

10 Zatřpytilo se mi v sednici i v smutné hlavě.
Přišlo psaní z daleka, zapečetěné smavě.

Kovově se zalesklo, zatřepotalo,
magnólie pukaly a nebe blankytem vzkvétalo.

Moje sladká vivila banánů klín mi nesla,
na průzračné jezero jsme spustili modrá vesla.

15 Osvobozenou zemí jsme pluli, chválíce svět,
směšnou hračkou nám připadal zlovolný lidský skřet.

Zazvonilo vše dokola tisícerými ptáky,
na vteřiny zázračné zmizely sněhy i mraky.

Zapomněl jsem na bídu, na panskou zběsilost
krvavou...

20 Byly to jen vteřiny. Do lesa uletěl s radostí mou.

Ale byla to událost. Nad všecky básně mi zpívá
v starém tom srdci pozemském, jemuž se připozdívá.

Nepotřebujeme cizího bejlí,
Mussoliniho, Hitlera.
Pro naše československé hejly
není tu žádná mezera.

5 Bez povyku a revoluce
kráčíme s duchem doby vpřed
a naše vezdy čisté ruce
nebudou ani teď zahálet.

10 Není už levých, není už pravých,
hlásá nám Václav na houni.
Není už bezzubých ani dravých.
Jsou už jen nársoc fašouni.

BUĎ POZDRAVENA VODA LÉČIVÁ...

Buď pozdravena voda léčivá,
střežená krasavicí historickou,
jež jako oáza se na nás usmívá
i přírodou, i moderností lidskou.

- 5 Buď zdrávo, město Poděbradovo,
do krásy vzkvétej pro lepší čas příští.
Máš krásný osud: mírnit olovo,
jež padá na nás v našem stanovišti.

Fialy nám dýší u nohou.
Mezi jilmy bárka luny plyne
po blankytu, který černá tmou.
Pochválen buď dneska, noční stíne.

5 Jako by ti lidé vymřeli.
Ztichlo vše, jen hudba vláčně nosí
stmělým parkem měkké pocely.
Večer je, a světla trávu rosí.

10 Večer je, a dýší fialy.
Tanečnice, ve víru a kmitu
jenom iluzí jste zahrály
kouzlo zeleného šerosvitu.

15 Večer je a slavnost měštěninů,
mírný prelud Šeherezády.
Pro básníka podobny jsou vínu
smutečních vrb žhavé kaskády.

20 Když se opil bengálovou září,
o sto let se starším zdá mu sad:
květiny se smějí z lidských tváří,
s věcmi lze i lidi milovat.

Kdybychom se navzájem sežrali,
k čemuž máme talent i snahu,
všickni uličníci by jásali,
nikdo v očích by necítil vláhu.

5 Nic by se nestalo aniž změnilo
na národa dědičné roli;
stádo kritiků by jen bloudilo
jako nezaměstnaní volí.

10 Dlouho jistě by nebloudili však,
navzájem by se sežrali taky,
zase by na národ nepadl mrak,
nikomu by nezvlhly zraky.

15 Tu by bylo třeba jen jednoho:
aby se sežrala publika metla.
Pak by konečně do dne soudného
u nás demokracie kvetla.

20 Pak by nastal ten žádoucí den:
žili by tu jen žurnalisté.
Když už má hovno být ze všeho jen,
ať je to hovno čisté.

Dekadent

z roku 189.: Snědeno a dopito,
nic už nelze říci.

Dekadent

⁵ z roku 193.: Všecko už je poblito,
řeč má úplavici.

Iluze jsou modré nebe
v proudu mračné vichřice.
Iluze jsou lesní hloubky
podle prašné silnice.

5 Iluze se usmívají,
když je k pláči noc i den;
slibují, že bolest mine
zítra nebo za týden.

10 Jdeš však stále po silnici
v prachu nebo lijáku.
Pohoda jen největší je
iluze tvá, tuláku.

15 Bez iluzí nemůžeš si
ani krk dát do smyčky.
S iluzemi přijdeš nejdál
do slepé jen uličky.

Jak jsou plni moudrosti a ctnosti,
čistá píseň k chvále skutečnosti.

Jarní slunce stvořitelskou dlaní
podává jim světlo na koupání.

5 Světlo, teplo, úsměv nejpłodnější
pro květiny, ptáky, lidi zdejší.

Cvrlikají, hemží se a — vzlétnou
náhle malou šedohnědou Etnou.

10 Proletáři? Spíše volnost sama,
družnost, ples, či malé ptačí drama.

Neohlupování pověrami
pro společnou radost žijí s námi.

Kočkám smějí se a dravcům prchnou.
Brzy šibalové tiše sprchnou

15 do třešní, jež pro každého zrají.
Teď se z plotu na mě usmívají

chytrá očka — která zničit může
zas jen zatracená lidská kůže.

Jen mě vymaž ze srdce,
vyškrtni mě z mysli,
máš tam jenerála.
Škoda sklenek, kdyby zkysly,
5 pijme, dokud sálá.

Jen mě vymaž ze srdce,
vyškrtni mě z mysli,
Nic než umění,
i když bohabojní sysli
10 žár v tmu promění.

Jen mě vymaž ze srdce,
vyškrtni mě z mysli,
máš tam kocovinu.
Ve mně hoří jasné smysly,
15 zapalují vinu.

Jen mně vymaž ze srdce,
vyškrtni mě z mysli,
máš tam jed a smrt.
Já jsem ze světelné látky,
nevejdu se do hromádky;
20 kterou dělá krt.